

АРЖЕНТИНА

Лисицата и Киркинчо⁴

(Фолклор)

Лисицата имаше стопанство, където не бе сяла ни щичко вече няколко години. Не обичаше да обработва земята, беше лоша стопанка. Заседналата и мръсна земеделска работа ѝ се струваше недостойна – как да чопли земята такъв хитър и пъргав звяр като нея, привикнал да пътешества и да ловува! Но минеше ли край стопанството си, започваше да изпитва угризения – що да стори, та да получи нещо от тая ненужна земя?! На всичкото отгоре напоследък често ѝ се случваше да гладува.

Решението бе да намери приятел, който да работи за двама. Сети се веднага за Киркинчо. Той е работив, не е особено интелигентен, и лесно ще може да го натовари с неприятните задължения. Намери го и му предложи да направят дружество.

Киркинчо ще засее и ще обработва нивата. Лисицата ще даде земята и ще договори начина на разпределение на добива. Киркинчо прие и положи всички усилия, за да изпълни своята част от договорката. Лисицата, със скрита зла умисъл, се изпъчи, за да даде инструкции:

– Тази година, приятелю, за мен ще бъде всичко, що нивата е родила над земята, а за тебе, приятелю, онова, което е останало под земята.

⁴ Киркинчо – броненосец на езика кечуа – бел. пр.

– Тъй да бъде, приятелко! – отвърна сеячът.

Киркинчо обмисли сериозно предложението на лисицата. Зася картофи. Когато дойде време да събират реколтата, на Киркинчо му се паднаха картофите, а на лисицата – никому ненужните листа над земята.

На следващата година, огорчена от неприятната сделка, лисицата каза на съдружника си:

– Тази година, приятелю, ще е редно за мен да бъде онова, което нивата роди под земята, а за теб – реколтата над земята!

– Добре, приятелко, както кажеш! – съгласи се Киркинчо.

Зася жито. Когато класовете узряха, Киркинчо напълни хамбара си с богатия урожай, а на лисицата даде куп коренища, които не стават за нищо.

„Няма да се оставя повече да се подиграват с мен“, помисли си Лисицата. И каза на Киркинчо:

– Две години поред ти се облагодетелстваш, приятелю! Сега е мой ред. За мен е всичко, що расте под земята и отгоре. А за тебе – онуй, що е по средата!

– Добре, приятелко! Знаеш, че уважавам мнението ти! – отговори Киркинчо.

Зася царевица. Когато реколтата узря, Киркинчо напълни хамбара си с прекрасни мамули. На лисицата даде купища стебла, шума и коренищата от кукуруза.

Три последователни години лисицата гладува, а Киркинчо забогатя, благодарение на честния си труд. Това бе наказанието за злонамерената и лъжлива съдружничка.

КОЛУМБИЯ

Котаракът шампион – убиец на змии (Фолклор)

Елеутерио, 12-годишно момче, живееше със семейството си в къщурка, някъде из селвата⁵. Имаше двама неразделни приятели – куче и коте. Родителите на Елеутерио отглеждаха кокосови орехи. Всяка седмица момчето караше на пазара няколко дузини, за да ги продаде и да купи продукти.

Кучето съпровождаше Елеутерио в тия пътешествия. Котето не мърдаше от къщи, но когато Елеутерио се прибираще, то го посрещаше мяукайки. На кучето не му харесваха номерата на котето, но нямаше как – трябваше да се подчинява на момчето.

Една вечер Елеутерио си дойде с наръч дърва и се натъкна на необичайна картина – котето, настръхнало, затискаше с лапите си една змия и не ѝ позволяваше да избяга.

Кучето залая. Котето го погледна презрително сякаш искаше да му каже:

– Я не се бъркай, дете не ти е работа!

Змията се опита да ухапе котето. То обаче скачаше и ловко я разиграваше с опашката си. Елеутерио зяпна, изненадан от зрелището.

Змията взе да се уморява. Котето продължи да я разиграва, нанесе ѝ няколко удара с лапите и накрая я усмърти.

⁵ Селва – гъста екваториална гора – бел.ред.

Елеутерио си помисли преди да влезе у дома: „Хората ще дадат мило и драго за такова зрелище.“ И започна да крои планове за бъдещето.

Най-напред обяви, че купува живи змии. Донесоха му няколко. Натъпка ги в една кутия, а друга пригоди за котето. С багажа се запъти към селото. На двора на една голяма къща и тръгна из селото с викове:

*Елате да видите шампиона – котаракът,
убиец на змии!
В бой със змия страшлива
що сее смърт и отрова влива!*

Надойдоха хора. Елеутерио сам събраше парите на входа. Публиката се настани далече от кутиите, на безопасно разстояние. Когато не остана ни едно празно местенце, Елеутерио пусна змията от кутията. После – и котето. Змията се опита да се измъкне, но котето не ѝ го позволи. След продължителна и опасна борба то я усмърти.

Публиката аплодира с ентузиазъм. С парите, които бе събрал от зрелището, Елеутерио успя да купи много повече продукти, отколкото преди купуваше с тези от кокосовите орехи.

От този момент котето се превърна в герой на къщата. Кучето, гордо и нахално преди, ходеше из двора обидено, с подвита опашка.

Елеутерио успя да организира многобройни представления в различни села и градове. Отпечата афиши с образа на „Котаракът шампион – убиец на змии“. Вестниците писаха за него. Печелеше добри пари, но и пестеше за черни дни. Купи си една лодка, с която прекосяваше реките. С течение на времето успя да построи хубава къща в селото и да настани

там родителите си. Прости и зли хора пуснаха слух, че момчето хипнотизира змиите, та да може котето да ги убива лесно. Това беше пълна лъжа.

За жалост котаракът започна да остарява. Вече не можеше да се защитава така успешно в битките със змиите. Веднъж една змия успя да забие отровните си зъби в лицето на котарака. Макар и смъртно ранен, той я усмърти. Секунди след това издъхна.

Елеутерио плака много. Отнесе на ръце трупа на големия си приятел, за да го погребее в селвата. Не пожела да има друго коте, за да продължи спектаклите.

„Като моя котарак – шампион, убиец на змии, няма друг да се роди“, казваше Елеутерио.